

l'element AL(A)-, productiu com a primer membre d'antropònims germ. (ALA- 48 noms, ALHI 34 en Först.) + -wĒR (equivalència en gòtic de l'arrel -WAR, freqüent amb A en el noms del germ. occid.; és sabut que el cast. *Elvira* presenta aquesta forma gòtica, amb la *ɛ* 5 tornada i segons el dialecte visigòtic (a. al. ant. *ala-wāri* 'veríssim(a), del tot verdader'.

Alberola el podem donar com a dim. cat. d'*Albera*, si bé no amb més certitud quant a l'aspecte semàntic. És un veïnat de cases escampades agr. al mun. de Tra- 10 gó de Noguera, tirant cap a Ager, uns 10 k. al SO. d'aquesta vila (GGC 461). Pron. *auberóla* a Torrelameu, Algerri i Alfarràs, *auberóla* a Ager (192P).

DOC. ANT. *Alberola* 1069 (BABL VI, 115), 1179 (Keh, *Papsturk.* 482), 1359 (CoDoACA XII, 22). 15

Com a NP ha quedat com a cognom especialment valencià: l'autor del gran refranyer entre molts, un mort el 1818, a Tavernes de Valldigna (GGRV 864); en tinc nota a Carcaixent, Quatretonda, Novelda (XXXI 113.8, XXXII 6.6, XXXVI 58.1), i arrelat com a pda. de 20 Penàguila (XXXV, 48.4). I hi ha un cogn. *Albero* al Camp de Mirra (XXXVI, 28.3): si bé aquest té aire de ser una romanalla mossàrab; sobretot tenint en compte que a Simat de Valldigna el *Figural d'Albero* figura com a pda. (XXXVI, 188.7); així també a Banyeres de Mariola *Els Alberos* (XXXVI, 20.2). Però la gran difusió valenciana del NP *Alberola* podria suggerir que *Albero* en sigui extret regresivament.

Inclourem encara ací algun altre nom, on tampoc no es pot decidir, en forma ben conclusiva, si el 30 derivat de ALBUS hi ha arribat des del llatí o format sobre un germà pre-romà, partint de l'indoeur. ALBHOS.

ALBIÓ

Poblet agregat de Llorac, a la ratlla entre Segarra i Conca de Barberà.

PRON. POP. *albió* Belltall 1920, Llorac 1957. Gentil.: *albiunénis* Belltall.

DOC. ANT.: «in terminum de kastro *Albio*, in locum que dicunt d'Alfez» 1060; 1 «Vall d'Alfed, in tº de *Abion*»; *Albio*, cit. amb Vallfogona 1116 (MiretS, *TempT*, 364n.); *Albio* junt amb *Anglerill* 1181 id. (ib. 108); 1186, 1187, 1316 (BABL II, 439, 443; id. v, 5) (cites en regestum); «ecclesia de *Albione*» 1331 45 (*Misc. Griera* I, 376); «*L'Albio* e La Torra d'*Albio*» 1359 (CoDoACA XII, 56); «P. Granell, rector d'*Albio*» 1384 (Serra V., *Pinós Mtpl.* III, 194); «*Albio*» 1588 (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* I, 82).

Si comparem el grau en què és versemblant decantar-se cap al pre-romà més que cap al llatí, trobo que en aquest cas és més accentuat que en els anteriors. Aquest, ultra els que he citat supra (i en els articles *Albenque* i *Albesa*), ens recorda especialment *Albion*, -onis, que encara Plini, i d'altres, donaven com a nom primitiu de la Gran Bretanya; també, però, *Albiona*, que Festus cita com uns camps més enllà de l'[alt] Týber; zona on el substrat pre-italic ja aflorava cada cop més, com en el Bruttium i més enllà de Campània. Whatmough (*D. Anc. Gaul*, p. 117) recull *Albus* en 60

una inscripció de *Boruo* [Bourbon], en d'altres un *Albu* i un *Alpuni*, que ja s'enllacen amb *Albion*; però d'altra banda aquests *Albu(ni)* poden ser base del nom de *L'Albó*, nom d'un mas gran i antic al caire de les Guillerries (1970, 1975 etc.) damunt Castanyet, te. Sta. Coloma de Farners (8º 16-17' × 41º 53').

1 Aquest *Alfez* i *Alfed* del següent sembla ser un *Alfés* o *Alfeu*, duplicat de *Alfés* lleidatà, del qual parlaré junt amb aquest. El doc. de 1060 el publica CCandi (*Mi. Hi. Cat.* II, 8), observant que aqueix *Alfez* estava prop de la serra que dividia Conesa d'Albió, vora el camí d'Albió a L'Atmetla. La cita de 1078 la lleigeixo en una còpia de l'Arx. de Solsona, on va junt amb Palamós (te. Freixenet) i altres llocs de l'E. de Segarra.

ALBERCA

Nom repetit una mica pertot a les terres del Migjorn: de l'àr. *bīrka* 'estanyol, bassal, piscina'. En tenim nota, com a partides o altres NLL menors, de molts, però són tants que es fa impossible detallar-ho, V. l'índex general: a Almenara; i amb article *L'Alberca* a 25 Torrent, Dénia, Pedreguer, Orba, Alcanalí, La Nucia, Confrides i C. de Guadalest. Consta en general que hi ha o hi havia masses d'agua; a Polop, però, *l'alberka* és una pda. on no sabien com n'hi hagués hagut mai (XXXIV, 190.24), però en terra muntanyosa i pelada bé s'hi pogué eixugar temps ha. A Algemesi *Berca* nom antic d'un carrer i (probablement err. tip. «*Berea*») partida (GGRV II, 147). També en comarques del S. del Princ.: trobem *Verca* en un doc. de 1158 de Subirats, en el Penedès (*Cart.* St. Cugat III, 188). D'un d'entre Rubí i St. Cugat, ja ens costa més d'acceptar aquesta etimologia aràbiga, essent ja al N. del Llobregat: «infra tº St. Cucuphatis sive Rio-rubii, ad ipso Pug de *Birca* --- circi in fevo de Riorubiū» (a. 1109, III, 6) i em decanta negar-ho el fet que es tracti d'un puig; pots ser cal interpretar *Birca* = *berça*, que podria ser el mateix celtisme que creiem origen del *berç* de St. Just *Desvern*, antigament *S. J. des Berç* (aquí potser en femení o en plural neutre?).

45 *ALBIRÈC* pda. de Benimantell (XXXIV, 18.7) i una altra a Tàrbena (XXXIII, 174.2) no crec ja que siguin variants arabitzades del NP germ. que ha donat *Alberic*, ni dels occitans que suposen ALBARIACUM, sinó provinents del mateix mot aràbic, que tenia plural fracte *birak* (RMA «lacuna», accentuat vulgarment a la final: «bérque, *biréc*» *PAlc*, 96b21).

ALBUREÇA pda. de Margalida (XXX, 16.8) (també la *buréka*) el més segur és que vingui d'*al-buräika* dim. de *birka*; encara que també es podria pensar en «*boráca*: cerceta, ave» (*PAlc* 166b8), però la *á* no hi lliga; o en un dim. de *báraka* 'benedicció' (veg. *Albarca*), però un diminutiu no escauria a aquesta idea. «Conocida por *Pla de la Llacuna* por la mucha agua cuando llueve» (Cavanilles II, 146).